

Retningslinjer for startlån og tilskudd

Sist oppdatert 6. januar 2020 11:28

Innledning

Retningslinjene bygger på forskrift om startlån fra Husbanken (FOR-2014-02-12-273), og Lov om bustøtte og kommunale bustadtilskot (bustøttelova) (LOV-2012-08-24-64).

Retningslinjene gjelder fra 1. januar 2020.

1. Formål

Startlån skal bidra til at husstander med langvarige boligfinansieringsproblemer skal få mulighet til å etablere seg og bli boende i en nøktern og egnet bolig. Med vanskeligstilte på boligmarkedet menes:

- Personer som ikke har mulighet til å skaffe seg og / eller opprettholde en rimelig og nøktern bosituasjon på egenhånd.
- Husstander som har behov for hel eller delvis finansiering, og som ikke får lån i vanlig bank

2. Målgruppe

- Personer med nedsatt funksjonsevne
- Vanskeligstilte på boligmarkedet som av ulike årsaker som økonomi, helsemessige og / eller sosiale problemer strever med å skaffe seg bolig på egenhånd
- Er det spesielle behov knyttet til søker eller barn i husstanden, skal kommunen ta hensyn til dette i vurderingen.
- Søkere som er økonomisk vanskeligstilt på grunn av gjeldsordning, kan søke om startlån når gjeldsordningen har vart i 2 år. Kreditorer som omfattes av gjeldsordningen må samtykke til opptak av startlån.

Unge i etableringsfasen er ikke innenfor målgruppen. Søkere som er selvstendig næringsdrivende vurderes individuelt.

Søkere må ha fylt 18 år og være bosatt i Karmøy kommune.

Utenlandske borgere utenfor EØS-avtalen, må framlegge dokumentasjon på varig oppholdstillatelse før søknaden kan behandles.

3. Hva kan det gis lån til

- Kjøp av brukt bolig eller oppføring av ny bolig – i Karmøy kommune – som søker selv skal bo i. Startlån gis enten som full finansiering eller samfinansiering med annen bank.
- Refinansiering av dyre lån – dersom det resulterer i at husstanden får mulighet å bli boende i boligen. I slike søknader skal det først innhentes uttalelse fra økonomisk rådgiver i kommunen.
- Nødvendig utbedring av boligen. Med dette menes tiltak som er nødvendig for at boligen skal være beboelig. Normalt vedlikehold og oppussing regnes ikke som utbedring.
- Tilpasning av bolig dersom søker har nedsatt funksjonsevne.

Det gis ikke startlån til bolig med utleiemulighet.

Kjøpesum bolig

(forutsetter at søker har tilstrekkelig inntekt og betjeningsevne)

Kategori		Maks kjøpesum
1	Enslig søker / to søkere uten barn	1 800 000,-
2	Enslig søker m / barn	2 100 000,-
3	Familie	2 300 000,-
4	Søkere med spesielle behov (må dokumenteres)	Individuell vurdering

Kommunen kan godkjenne avvik fra beløpsgrensene ovenfor dersom søker har spesielle behov, eller dersom det er andre tungtveiende årsaker som gjør det vanskelig å finne bolig innenfor veiledende kjøpesum.

Kr 1 400 000,- ansees som laveste sum en kan få kjøpt en beboelig bolig for i Karmøy kommune. Det betyr at søkere som ikke har tilstrekkelig betjeningsevne til dette vil få avslag.

Beløpsgrensene vil bli vurdert og evt. justert én gang i året.

Ved kjøp av leilighet i borettslag blir eventuelle felleskostnader tatt med i beregningen av lån.

Samfinansiering

Kategori		Maks kjøpesum
1	Husbanken	20 %
2	Annen bank inntil	30 %

4. Inntekt og betalingsevne

Søker må ha inntekt og evne til å betjene lånet og andre faste utgifter.

- **Inntekt**

I utgangspunktet må søker ha fast varig inntekt som lønnsinntekt eller uføretrygd for å søke om startlån. Midlertidige inntekter som overgangsstønad og arbeidsavklaringspenger skal medregnes i vurderingen dersom det er to søkere.

Andre midlertidige stønader fra NAV (økonomisk sosialhjelp, kvalifiseringsstønad, individstønad, introduksjonsstønad og dagpenger) regnes ikke som inntekt.

- **Betjeningsevne**

Søknaden vurderes ut fra husstandens samlede økonomi. I dette ligger også en gjennomgang av husstandens forbruk, og øvrige faktorer som spiller inn i en totalvurdering. SIFO-satser og individuelt skjønn legges til grunn ved vurdering av søkers betjeningsevne.

Kommunen innhenter kredittopplysninger via kredittsjekk og gjeldsregisteret. Dersom husstanden har forbrukslån, kan startlån bare gis dersom søker kan betjene forbruksgjelden ved siden av lånet.

Søkeren må ha benyttet muligheten til sparing innenfor de økonomiske mulighetene søkers inntekter og utgifter til livsopphold gir.

Søkers eventuelle formue som overstiger kr 50 000,- skal benyttes som egenkapital ved finansiering av boligen.

Fraråding for låneopptak gis i samsvar med § 47 i Finansavtaleloven.

5. Forhåndsgodkjenning

Kommunen kan gi skriftlig bekreftelse på at lånsøker vil få startlån hvis søker finner en egnet bolig.

Boligen skal være rimelig og nøktern i forhold til prisnivå på stedet. Akseptabel kjøpesum kan derfor variere noe fra sted til sted. Kommunen vil vurdere hvilket behov husstanden har, både med hensyn til bolig og finansiering. Valg av bolig og finansieringsløsning forutsetter at husstanden kan bli boende i boligen.

Uansett er det en forutsetning at boligen ikke er dyrere enn at søker kan klare å betjene boutgiftene over tid og fortsatt ha nødvendige midler til livsopphold.

Forhåndsgodkjenningen er gyldig i fire måneder fra vedtaksdato. Det gis ikke forlengelser, men det kan leveres ny søknad.

6. Sikkerhet

Lån og tilskudd over kr 40 000,- skal sikres med pantedokument i fast eiendom eller borettslag, som tinglyses på eiendommen / andelslaget. Gebyret blir belastet låntaker i forbindelse med utbetaling av lånet.

Ved samfinansiering kan det aksepteres at pantet har prioritet etter lån i annen bank.

7. Rente- og avdragsvilkår

Låntakeren kan velge mellom fast eller flytende rente. Renten følger til enhver tid Husbankens rentevilkår. Karmøy kommune legger på 0,25 % på lånerenten til dekning av administrative kostnader. Låntaker skal få informasjon om konsekvensene ved valg

av rentebetingelse. Kommunen kan i noen saker kreve at det inngås avtale om fast rente.

Låntaker som kan dokumentere inntektsøkning eller reduksjon i utgifter i løpet av de neste årene (for eksempel ved at utestående gjeld vil være nedbetalt), kan – etter avtale – få avdragsfrihet i inntil 5 år. Avdragsfrihet med inntil 8 år kan benyttes for de som er særskilt vanskeligstilte på boligmarkedet.

Startlån gis normalt som annuitetslån med inntil 30 års nedbetalingstid fordelt på månedlige terminer. For de mest vanskeligstilte på boligmarkedet kan det i særlige tilfeller gis en nedbetalingstid på inntil 50 år.

8. Overføring av lån

Dersom søker kan dokumentere nødvendigheten av å flytte fra boligen, kan restlån tas med til en annen bolig. Dette kan normalt bare gjøres en gang.

Startlån gis normalt bare en gang, men ved re-etablering (samlivsbrudd eller andre tungtveiende grunner) kan det søkes om startlån på nytt.

For startlån som er innvilget før 1.1.2015 må søker være innenfor ny målgruppe for å kunne søke om overføring av lån til ny bolig.

9. Tilskudd

For særlig vanskeligstilte husstander kan startlånet brukes i kombinasjon med tilskudd til etablering og tilpasning av bolig.

Kategori	Personer med funksjonsnedsettelse(r)	Maks kjøpesum
1	Tilskudd til tilpasning	1 000 000,-
2	Tilskudd til utredning og prosjektering	20 000,-

10. Saksbehandling

- **Startlån**

Søker må benytte elektronisk søknadsskjema, og legitimere seg ved hjelp av Bank ID. Søknader behandles fortløpende.

Søkere som allerede eier egen bolig vil i utgangspunktet ikke bli prioritert.

- **Tilskudd til tilpasning**

Søker må benytte elektronisk søknadsskjema, og legitimere seg ved hjelp av Bank ID.

Søknader behandles kvartalsvis, i samarbeid med Fysio- og Ergoterapitjenesten.

- **Tilskudd til prosjektering og utredning**

Søker må benytte eget skjema som er tilgjengelig på kommunens nettsider. Søknader behandles fortløpende.

Kommunen kan foreta en prioritering blant innkomne søknader.

11. Klage

Klage på vedtak i forbindelse med tildeling, utmåling og avslag må sendes kommunen innen 3 (tre) uker. Hvis klagen ikke gis medhold, sendes klagen til kommunens klagenemnd, (formannskapet).

Sist revidert 01.12.2019

[➔ Gå til opprinnelig kunngjort versjon](#)

Forskrift om krav til nye utlån med pant i bolig (boliglånsforskriften)

Dato	FOR-2019-11-15-1517
Departement	Finansdepartementet
Ikrafttredelse	01.01.2020 - 31.12.2020
Sist endret	FOR-2020-03-23-406
Gjelder for	Norge
Hjemmel	LOV-2015-04-10-17-§1-7
Kunngjort	18.11.2019 kl. 15.10
Korttittel	Boliglånsforskriften

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 15. november 2019 med hjemmel i lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven) § 1-7.

Endringer: Endret ved forskrift 23 mars 2020 nr. 406.

§ 1. Virkeområde

Forskriften gjelder for finansforetak som yter lån med pant i bolig, herunder lån med pant i fritidsbolig. Forskriften gjelder også for utenlandske finansforetak som driver virksomhet i Norge i medhold av finansforetaksloven § 5-2, § 5-3 og § 5-6.

Forskriften § 3, § 4, § 7 og § 8 gjelder ikke kapitalfrigjøringskreditter hvor det uttrykkelig fremgår av avtalen at finansforetaket skal dekke differansen dersom det samlede lånet overstiger boligens verdi på forfallstidspunktet. Med kapitalfrigjøringskreditt menes her avtale om lån med pant i bolig som ytes mot et beløp som stammer fra et fremtidig salg av boligen, og hvor lånebeløpet ikke forfaller til betaling før en eller flere avtalte og livsrelaterte hendelser inntreffer.

§ 2. Dokumentasjon av kredittvurdering

Finansforetaket skal dokumentere at innvilgelse av lån med pant i bolig er basert på en forsvarlig kredittvurdering på grunnlag av utfyllende informasjon om lånekundens inntekt, samlede gjeld og verdi på boligen som stilles som sikkerhet.

§ 3. Betjeningsevne

Finansforetaket skal beregne kundens evne til å betjene lånet basert på kundens inntekt og alle relevante utgifter, herunder renter, avdrag på lån og normale utgifter til livsopphold.

I vurderingen av kundens betjeningsevne skal finansforetaket legge inn en renteøkning på 5 prosentpoeng fra det aktuelle rentenivået. Ved fastrentelån skal det legges inn en tilsvarende renteøkning fra utløpet av rentebindingsperioden. Dersom lånekunden ikke har tilstrekkelige midler til å dekke normale utgifter til livsopphold etter en slik renteøkning, skal lånet ikke innvilges.

§ 4. Gjeldsgrad

Lån skal ikke innvilges dersom kundens samlede gjeld overstiger fem ganger årsinntekt. Med årsinntekt menes her personinntekten slik den er definert i skatteloven, eventuelt alminnelig inntekt før minstefradrag og personfradrag. Skattefri inntekt kan likevel medregnes dersom inntekten er dokumenterbar og stabil over tid.

Innestående midler på kundens boligsparekonto for ungdom (BSU-konto) på innvilgelsestidspunktet kan trekkes fra lånebeløpet ved beregning av gjeldsgraden.

§ 5. Belåningsgrad

Nedbetalingslån med pant i bolig skal på innvilgelsestidspunktet ikke overstige 85 prosent av et forsvarlig verdigrunnlag for boligen, som ikke kan være høyere enn markedsverdi fastsatt ut fra en forsiktig vurdering.

Første ledd gjelder ikke lån med pant i sekundærbolig i Oslo kommune. Slike nedbetalingslån skal på innvilgelsestidspunktet ikke overstige 60 prosent av boligens verdi beregnet etter første ledd.

Lån uten avdragsplikt (rammekreditter) skal på innvilgelsestidspunktet ikke overstige 60 prosent av boligens verdi beregnet etter første ledd.

Alle lån med pant i boligen skal tas med i beregningen av belåningsgrad, herunder fellesgjeld i borettslag og boligsameier.

§ 6. Tilleggssikkerhet mv.

Ved beregning av belåningsgrad etter § 5 kan boligens verdi suppleres med betryggende tilleggssikkerhet i form av pant i annen fast eiendom, kausjon eller garanti.

Innestående midler på kundens boligsparekonto for ungdom (BSU-konto) på innvilgelsestidspunktet kan trekkes fra lånebeløpet ved beregning av belåningsgraden.

§ 7. Avdrag

Ved lån som overstiger 60 prosent av boligens verdi, skal finansforetaket kreve årlig nedbetaling som minst skal være 2,5 prosent av innvilget lån eller det avdragsbetalingen ville vært på et annuitetslån med 30 års nedbetalingstid hvis dette er lavere.

I vurdering av belåningsgrad etter første ledd kan boligens verdi suppleres med betryggende tilleggssikkerhet i form av pant i annen fast eiendom eid av låntaker.

Første ledd er ikke til hinder for at finansforetaket gir avdragsutsettelse på grunn av omstendigheter som inntreffer i lånets løpetid og som midlertidig forverrer kundens betalingsevne.

§ 8. Fleksibilitet

Finansforetaket kan innvilge lån som ikke oppfyller ett eller flere av vilkårene i § 3, § 4, § 5 og § 7 for inntil 10 prosent av verdien av innvilgede lån hvert kvartal.

Første ledd gjelder ikke lån med pant i bolig i Oslo kommune. Finansforetaket kan hvert kvartal innvilge lån med pant i bolig i Oslo kommune som ikke oppfyller ett eller flere av vilkårene i § 3, § 4, § 5 og § 7 for inntil 8 prosent av verdien av innvilgede lån med pant i bolig i Oslo kommune eller inntil 10 millioner kroner.

Fleksibilitetskvoten som angitt i første ledd gjelder likevel ikke fra 1. april 2020 til 30. juni 2020. I dette kvartalet kan finansforetaket innvilge lån som ikke oppfyller ett eller flere av vilkårene i § 3, § 4, § 5 og § 7 for inntil 20 prosent av verdien av innvilgede lån.

Fleksibilitetskvoten som angitt i annet ledd gjelder likevel ikke fra 1. april 2020 til 30. juni 2020. I dette kvartalet kan finansforetaket innvilge lån med pant i bolig i Oslo kommune som ikke oppfyller ett eller flere av vilkårene i § 3, § 4, § 5 og § 7 for inntil 20 prosent av verdien av innvilgede lån med pant i bolig i Oslo kommune eller inntil 20 millioner kroner.

Ved beregningen etter første, annet, tredje og fjerde ledd skal kapitalfrigjøringskreditter ikke medregnes i verdien av innvilgede lån.

Finansforetaket skal fastsette rammer og retningslinjer for innvilgelse av lån som angitt i første, annet, tredje og fjerde ledd.

Finansforetaket skal hvert kvartal rapportere til styret eller ledelsen for utenlandske filialer om hvor stor andel av verdien av innvilgede lån som er innvilget etter denne paragraf.

0 Endret ved forskrift 23 mars 2020 nr. 406.

§ 9. Refinansiering

Denne forskriften er ikke til hinder for at lån med pant i bolig kan erstattes med nytt lån (refinansiering) der det nye lånet ikke oppfyller ett eller flere av vilkårene i § 3, § 4, § 5 og § 7, men der det refinansierte lånet:

1. ikke overstiger det eksisterende lånets størrelse på refinansieringstidspunktet,
2. har pant i samme bolig,
3. har en løpetid som ikke er lengre enn gjenværende løpetid på det eksisterende lån og
4. har samme eller strengere krav til avdragsbetaling som eksisterende lån.

Lån som er refinansiert i medhold av første ledd, skal ikke regnes med ved beregning av verdien av innvilgede lån etter § 8.

§ 10. Utfyllende bestemmelser

Finanstilsynet kan gi utfyllende bestemmelser til forskriften.

§ 11. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2020, og skal gjelde til og med 31. desember 2020.

Koronavirus – viktig informasjon fra Skatteetaten

- Flere [skattekontorer og SUA-kontorer åpner for ID-kontroll](#)
- Tiltakspakker: [Næringsdrivende, regelendringer og utsatte frister](#)

BSU - Boligsparing for ungdom

BSU er en spareform for deg som er under 34 år. Du kan spare inntil 25 000 kroner i året og du kan trekke fra inntil 5 000 kroner i året på skatten. Totalt sparebeløp er 300 000 kroner.

Hvem kan spare

Til og med det inntektsåret du fyller 33 år kan du spare på BSU-konto, og få skattefradrag. Det er ingen nedre aldersgrense for opprettelse av BSU-konto, men skattefradrag får du først når du har inntekt. Det frarådes at det åpnes en BSU-konto om du er under 17 år og ikke har skattbar arbeidsinntekt.

Sparekontrakten

BSU-konto kan kun opprettes én gang for hver person. Kontrakten inngår du med din bank eller annen spareinstitusjon. Du kan verken ha to BSU-konti eller opprette ny BSU-konto når en tidligere konto er gjort opp. Du kan flytte BSU-kontoen fra en godkjent spareinstitusjon (f. eks. en bank) til en annen, dersom innskuddsbeløpet overføres direkte mellom spareinstitusjonene.

Årlig sparebeløp og hvor lenge du kan spare

Årlig sparebeløp kan ikke overstige 25 000 kroner. Samlet innbetalt sparebeløp på kontoen kan ikke overstige 300 000 kroner. Hvis innbetaling overstiger beløpsgrensen, skal det overskytende beløp returneres til deg.

Renter av sparebeløpet kan ikke benyttes som en del av det årlige sparebeløpet. Rentene regnes heller ikke med ved beregning av maksimalt sparebeløp. Rentene kan ikke tas ut før sparebeløpet benyttes til bolig. Du kan imidlertid ta ut renter som påløper fra og med det inntektsåret du fyller 34 år.

Hvor lenge du kan spare

Det er ikke noe krav om å spare hvert år. Det er heller ingen begrensning for antall spareår, men det er ikke mulig å fortsette sparingen fra og med det året du fyller 34 år.

Det kan ikke innbetales nye sparebeløp etter at du har begynt å bruke sparemidlene på BSU-kontoen, eller når kontrakten er brutt.

Fradrag for boligsparing for ungdom (BSU)

Hvis du har innbetalt sparebeløp på BSU-kontoen din, har du krav på fradrag i skatten med 20 prosent av innbetalt beløp. Det er maksimalgrenser for årlig sparing og samlet sparebeløp på kontoen.

→ [Fradrag for boligsparing for ungdom \(BSU\)](#)

Slik vises BSU i skattemeldingen

Hvis banken din har meldt inn fradraget til Skatteetaten, finner du den i skattemeldingen din. [Dette forutsetter at du faktisk oppfyller vilkårene for BSU-fradrag.](#)

Hvis fradraget ikke står i skattemeldingen og du faktisk har innbetalt sparebeløpet til en BSU-konto i løpet av året, må du be banken sende melding om beløpet til Skatteetaten.

NETTOFORMUE

FORMUE ETTER GJELD (Nettoformue)	2 768 325
----------------------------------	-----------

SKATTEBEREGNING

GRUNNLAG

SKATT OG AVGIFT

Formue

Formuesskatt til staten	2 768 325	1 902
Formuesskatt til kommune	2 768 325	8 878

Inntektsskatt

Inntektsskatt til staten, fellesskatt	29 694	0
Inntektsskatt til kommune og fylke	29 694	0
Inntektsskatt til staten, trinnskatt av personinntekt	100 000	0
Trygdeavgift	100 000	8 200

Skatt og avgift før skattefradrag		18 980
-----------------------------------	--	--------

Skattefradrag

Boligsparing for ungdom	1 337	267
-------------------------	-------	-----

FORELØPIG BEREGNET SKATT OG AVGIFT		18 713
------------------------------------	--	--------

Godskrevet skatt *		37 168
--------------------	--	--------

Skatt du får igjen (til gode) *		18 455
---------------------------------	--	--------

* Beregningen er foreløpig og uten renter. Den endelige beregningen får du i skatteoppgjøret.

Husk at du må sende inn skattemeldingen om du endrer noe, og at du kan sende inn flere ganger.

[Jeg har sjekket, send inn](#)[Fortsett senere](#)

Status: Ikke levert.

Utbetalingsinformasjon: [Se og endre konto](#)

Slik vises BSU i skattemeldingen

Sparepengene kan brukes til

- Kjøp av ny fast bolig til eget bruk (f.eks. kjøp av selveierbolig, andels-/aksje-/obligasjonsleilighet). Det er ikke noe krav om at sparebeløpet skal benyttes til førstegangs boliganskaffelse.
- Kjøpesum for nødvendig tomt
- Betaling av renter og avdrag på lån på eksisterende bolig, nødvendig aksje, andel eller obligasjon. Forutsetningen er at boligen mv. er anskaffet etter at BSU-kontrakt er inngått.
- Anskaffelse av garasje.

Sparepengene kan ikke brukes til

- Påkostning/vedlikehold av bolig selv om den er ny, anses ikke som utgift til anskaffelse av bolig.
- Kjøp av bolig som er anskaffet og flyttet inn i, før kontrakt om sparing er inngått.
- Kjøp av, eller nedbetaling av gjeld, på andre eiendommer enn din faste bolig.
- Eksempelvis kan ikke BSU-innskuddet brukes til kjøp av fritidseiendom uten at vilkårene for skattefradrag brytes.

Tillegg i skatt ved brudd på kontrakten

Ved brudd på reglene for BSU-sparing, skal det i det inntektsåret reglene brytes, gis et tillegg i skatten som er like stort som det skattebeløpet det tidligere er gitt fradrag for. Hvis en del av sparemidlene er brukt slik vilkårene krever, skal det bare gis tillegg i skatt for den delen av midlene som ikke er brukt til anskaffelse av ny fast bolig. Ved deluttak til bolig, vurderes vilkårene ved første gangs uttak.

[➔ Gå til opprinnelig kunngjort versjon](#)

Lov om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven)

Dato	LOV-2015-04-10-17
Departement	Finansdepartementet
Sist endret	LOV-2019-12-13-79 fra 01.05.2020
Publisert	I 2015 hefte 3
Ikrafttredelse	01.01.2016
Endrer	LOV-1961-05-24-1, LOV-1961-05-24-2, LOV-1988-06-10-40, LOV-1996-12-06-75
Kunngjort	10.04.2015 kl. 16.00
Rettet	23.01.2019 (fjernet kursivering i tekst § 19-11 (4))
Korttittel	Finansforetaksloven

Jf. tidligere lover 24 mai 1961 nr. 1 (sparebanker), 24 mai 1961 nr. 2 (forretningsbanker), 10 juni 1988 nr. 40 (finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner) og 6 des 1996 nr. 75 (banksikring).

Kapitteloversikt:

Kapittel 1. Formål og virkeområde, definisjoner mv. (§§ 1-1 - 1-7)

Kapittel 2. Krav om tillatelse til å etablere og drive virksomhet som finansforetak (§§ 2-1 - 2-22)

I. Adgang og enerett til å drive virksomhet her i riket (§§ 2-1 - 2-6)

II. De enkelte typer av konsesjoner (§§ 2-7 - 2-18)

III. Foretaksnavn (§§ 2-19 - 2-22)

Kapittel 3. Konsesjonsbehandling (§§ 3-1 - 3-8)

Kapittel 4. Norske finansforetaks virksomhet i utlandet (§§ 4-1 - 4-5)

Kapittel 5. Utenlandske finansforetaks virksomhet her i riket (§§ 5-1 - 5-10)

Kapittel 6. Kontroll med eiere av kvalifiserte eierandeler i finansforetak (§§ 6-1 - 6-5)

Kapittel 7. Etablering av finansforetak (§§ 7-1 - 7-12)

I. Organisasjonsform (§§ 7-1 - 7-4)

II. Stiftelse (§§ 7-5 - 7-9)

III. Øvrige bestemmelser (§§ 7-10 - 7-12)

Kapittel 8. Generalforsamling, styrings- og kontrollorganer mv. (§§ 8-1 - 8-21)

I. Generalforsamlingen (§§ 8-1 - 8-3)

II. Styret (§§ 8-4 - 8-9)

III. Daglig leder (§§ 8-10 - 8-14)

IV. Foretaksforsamling (§§ 8-15)

V. Kontrollorganer (§§ 8-16 - 8-21)

Kapittel 9. Tillitsvalgte og ansatte (§§ 9-1 - 9-11)

I. Alminnelige regler (§§ 9-1 - 9-8)

II. Lån og garantier (§§ 9-9 - 9-11)

Kapittel 10. Egenkapital (§§ 10-1 - 10-24)

I. Egenkapital (§§ 10-1 - 10-8)

II. Egenkapitalbevis mv. (§§ 10-9 - 10-24)

Kapittel 11. Fremmedkapital mv. (§§ 11-1 - 11-15)

I. Fremmedkapital (§§ 11-1 - 11-4)

II. Obligasjoner med fortrinnsrett (§§ 11-5 - 11-15)

Kapittel 12. Foretaksendringer, avvikling og omdanning (§§ 12-1 - 12-27)

I. Sammenslåing og deling av finansforetak (§§ 12-1 - 12-7)

II. Avvikling av finansforetak (§§ 12-8 - 12-12)

III. Omdanning av finansforetak som ikke er organisert som aksjeselskap eller allmennaksjeselskap (§§ 12-13 - 12-18)

IV. Alminnelige regler for finansstiftelser (§§ 12-19 - 12-23)

V. Særlige regler for sparebankstiftelser (§§ 12-24 - 12-26)

VI. Porteføljeoverdragelse (§§ 12-27)

Kapittel 13. Krav til virksomheten i finansforetak (§§ 13-1 - 13-23)

I. Virksomhetsbegrensninger og tilknyttet virksomhet (§§ 13-1 - 13-4)

II. Krav til forsvarlig virksomhet, kapitalforvaltning mv. (§§ 13-5 - 13-17)

III. Betalingstjenestevirksomhet og e-pengevirksomhet (§§ 13-18 - 13-21)

IV. Investeringsstrategi og utøvelse av aktivt eierskap i livsforsikrings- og pensjonsforetak (§§ 13-22 - 13-23)

Kapittel 14. Kapital- og soliditetskrav (§§ 14-1 - 14-17)

I. Kapitalkrav for banker, kredittforetak og finansieringsforetak (§§ 14-1 - 14-6)

II. Kapitalkrav for forsikringsforetak (§§ 14-7 - 14-15)

III. Kapitalkrav for pensjonsforetak (§14-16)

IV. Kapitalkrav for betalingsforetak og e-pengeforetak (§14-17)

Kapittel 15. Godtgjørelsesordninger i finansforetak (§§ 15-1 - 15-6)

Kapittel 16. Forholdet til kunder, markedsføring mv. (§§ 16-1 - 16-10)

Kapittel 17. Finanskonsern og samarbeidsavtaler (§§ 17-1 - 17-13)

I. Etablering av finanskonsern mv. (§§ 17-1 - 17-5)

II. Organiseringen av finanskonsern (§§ 17-6 - 17-10)

III. Samarbeid utenfor konsernforhold (§§ 17-11 - 17-13)

Kapittel 18. Virksomhet i finanskonsern, konsolidering mv. (§§ 18-1 - 18-7)

Kapittel 19. Innskuddsgarantiordning for banker (§§ 19-1 - 19-17)

I. Innskuddsgaranti (§§ 19-1 - 19-8)

II. Innskuddsgarantifond (§§ 19-9 - 19-12)

III. Administrative forhold (§§ 19-13 - 19-17)

Kapittel 20. Soliditets- og solvenssvikt i banker, kredittforetak og finanskonsern (§§ 20-1 - 20-57)

I. Alminnelige bestemmelser (§§ 20-1 - 20-4)

II. Beredskap (§§ 20-5 - 20-10)

III. Tidlig inngripen (§§ 20-11 - 20-14)

IV. Krisehåndtering og krisetiltak (§§ 20-15 - 20-27)

V. Statlige tiltak (§20-28)

VI. Avvikling av foretak under offentlig administrasjon (§§ 20-29 - 20-32)

VII. Kontraktsinngrep og tilleggsbeføyelser (§§ 20-33 - 20-36)

VIII. Vern for eiere, kreditorer og motparter (§§ 20-37 - 20-44)

IX. Finanskonsern og foretak med grenseoverskridende virksomhet (§§ 20-45 - 20-49)

X. Krisetiltaksfond (§§ 20-50 - 20-57)

Kapittel 20A. Garantiordninger for forsikringsvirksomhet (§§ 20A-1 - 20A-8)

I. Garantiordningen for skadeforsikring (§§ 20A-1 - 20A-7)

II. Andre garantiordninger (§20A-8)

Kapittel 21. Soliditetssvikt og offentlig administrasjon (§§ 21-1 - 21-20)

I. Betalings- og soliditetsvansker (§§ 21-1 - 21-6)

II. Offentlig administrasjon (§§ 21-7 - 21-16)

III. Særskilte regler for forsikrings- og pensjonsforetak (§§ 21-17 - 21-20)

Kapittel 22. Straff. Sanksjoner (§§ 22-1 - 22-3)

Kapittel 23. Ikrafttredden, overgangsbestemmelser, oppheving og endring av andre lover (§§ 23-1 - 23-3)

Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)

Kapittel 9. Gjeldsforpliktelser m.m.

0 Overskriften endret ved lov 7 juli 2000 nr. 71 (ikr. 1 jan 2001 iflg. res. 7 juli 2000 nr. 730).

§ 50. Låneopptak.

1. Kommuner og fylkeskommuner kan ta opp lån for å finansiere investeringer i bygninger, anlegg og varige driftsmidler til eget bruk. Det kan ikke tas opp lån etter første punktum for den delen av anskaffelseskost som tilsvare rett til kompensasjon for merverdiavgift etter lov 12. desember 2003 nr. 108 om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv. Det kan kun tas opp lån til tiltak som er ført opp i årsbudsjettet.
2. Kommuner og fylkeskommuner kan ta opp lån for å konvertere eldre lånegjeld. Det kan videre tas opp lån dersom det er påkrevd for å innfri garantiansvar.
3. Kommuner og fylkeskommuner kan ta opp lån for å sikre full forsikringsteknisk dekning i pensjonsordning for egne ansatte når kommunen eller fylkeskommunen vil flytte pensjonsordningen fra egen pensjonskasse til et forsikringsselskap. Adgangen til låneopptak gjelder bare dersom underdekningen er oppstått før 1. januar 1998, og lånet må anses påkrevd.
4. Kommuner og fylkeskommuner kan ta opp lån for å sikre den forsikringstekniske dekning i pensjonsordning forvaltet av et forsikringsselskap, når dette er påkrevd for å bli part i avtalen om overføring av opptjente pensjonsrettigheter, fastsatt i medhold av lov om Statens pensjonskasse av 28. juli 1949 nr. 26 § 46. Adgangen til låneopptak gjelder bare dersom lånet må anses påkrevd.
5. Kommuner og fylkeskommuner kan ta opp likviditetslån eller inngå avtale om likviditetstrekkrettighet.
6. Kommuner og fylkeskommuner kan ta opp lån for videre utlån. Det kan også tas opp lån til forskuttering når det er gjort avtale om full refusjon. Vilåret er at mottakere ikke driver næringsvirksomhet og at midlene skal nyttes til investeringer.
7. Kommuners og fylkeskommuners lånegjeld skal avdras på følgende måte:
 - a. Kommunens og fylkeskommunens samlede lånegjeld etter nr. 1 og nr. 2, skal avdras med like årlige avdrag. Gjenstående løpetid for kommunens eller fylkeskommunens samlede gjeldsbyrde kan ikke overstige den veide levetiden for kommunens eller fylkeskommunens anleggsmidler ved siste årsskifte.
 - b. Mottatte avdrag på utlån eller refusjoner av gitte forskutteringer etter nr. 6, skal uavkortet nyttes til nedbetaling eller innfrielse av innlån til kommunen eller fylkeskommunen.
8. Kommuner og fylkeskommuner kan ta opp lån til eget lånefond. Ved bruk av lånefond gjelder reglene i denne bestemmelse tilsvarende.
9. Vedtak om å ta opp lån sendes departementet til orientering. Kommunale og fylkeskommunale låneopptak skal godkjennes av departementet i de tilfeller som er omhandlet i § 60.

0 Endret ved lover 10 jan 1997 nr. 8 (ikr. 1 mars 1997), 26 juni 1998 nr. 49, 7 juli 2000 nr. 71 (ikr. 1 jan 2001 iflg. res. 7 juli 2000 nr. 730), 27 juni 2008 nr. 69, 8 feb 2013 nr. 7 (ikr. 1 juli 2013 iflg. res. 8 feb 2013 nr. 144), 8 feb 2013 nr. 7 (ikr. 1 jan 2014).

§ 51. Garantier og pantsetting for andres økonomiske forpliktelser.

1. Vedtak om å stille kausjon eller annen økonomisk garanti for virksomhet som drives av andre enn kommunen eller fylkeskommunen selv, skal godkjennes av departementet.
2. Det kan ikke stilles kausjon eller annen økonomisk garanti knyttet til næringsvirksomhet som drives av andre enn kommunen eller fylkeskommunen selv.
3. Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om garantier. Det kan i forskriften også gis bestemmelser om at garantier som er av mindre omfang, ikke trenger statlig godkjenning.
4. Kommuner og fylkeskommuner kan ikke rettsgyldig pantsette sine eiendeler til sikkerhet for andres økonomiske forpliktelser.

0 Endret ved lov 7 juli 2000 nr. 71 (ikr. 1 jan 2001 iflg. res. 7 juli 2000 nr. 730).

§ 52. Finansforvaltning.

1. Kommunestyret og fylkestinget skal selv gi regler for kommunens eller fylkeskommunens finansforvaltning.
2. Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om disposisjoner som innebærer finansiell risiko.
3. Kommuner og fylkeskommuner skal forvalte sine midler slik at tilfredsstillende avkastning kan oppnås, uten at det innebærer vesentlig finansiell risiko, og under hensyn til at kommunen og fylkeskommunen skal ha midler til å dekke sine betalingsforpliktelser ved forfall.

0 Endret ved lover 8 jan 1993 nr. 20, 7 juli 2000 nr. 71 (ikr. 1 jan 2001 iflg. res. 7 juli 2000 nr. 730).

§ 53. Motregning.

1. Den som skylder skatt, avgift eller gebyr til en kommune eller fylkeskommune, kan ikke gjøre dette opp ved motregning.
2. En bank kan aldri bringe sin fordring på en kommune eller fylkeskommune i motregning overfor dennes innskudd i banken. Dette er likevel ikke til hinder for inngåelse av konsernkontoavtaler med felles kapitaldisponering.

0 Endret ved lov 7 juli 2000 nr. 71 (ikr. 1 jan 2001 iflg. res. 7 juli 2000 nr. 730).

§ 54. Overdragelse av krav på skatter og avgifter.

En kommunes eller fylkeskommunes krav på skatter og avgifter kan ikke overdras. Departementet kan dispensere fra dette forbudet.

§ 55. Utlegg og arrest. Konkurs og gjeldsforhandling.

1. En kommunes eller fylkeskommunes eiendeler kan ikke være gjenstand for utlegg eller arrest.
2. En kommune eller fylkeskommune kan ikke tas under konkurs eller åpne gjeldsforhandling etter lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs.

0 Endret ved lov 7 juli 2000 nr. 71 (ikr. 1 jan 2001 iflg. res. 7 juli 2000 nr. 730).

§ 56. Vedtak om betalingsinnstilling. Oppnevning av tilsynsnemnd.

1. Når en kommune eller fylkeskommune på grunn av vanskeligheter som ikke er helt forbigående, ikke kan betale forfalt gjeld, plikter kommunestyret eller fylkestinget selv å treffe vedtak om betalingsinnstilling. Melding om slikt vedtak skal straks sendes departementet.

2. Blir det ikke truffet vedtak etter nr. 1, kan departementet beslutte betalingsinnstilling for vedkommende kommune eller fylkeskommune.
 3. Departementet sender melding om betalingsinnstilling til kunngjøring i pressen og i Norsk Lysingsblad. Dersom kommunen eller fylkeskommunen har etablert kommunalt eller fylkeskommunalt foretak etter kapittel 11, skal departementet også sende melding om betalingsinnstilling til Foretaksregisteret.
 4. Når det er truffet vedtak om betalingsinnstilling, skal departementet straks oppnevne en tilsynsnemnd for kommunen eller fylkeskommunen. Tilsynsnemnda skal bestå av ordføreren eller fylkesordføreren, administrasjonssjefen, og tre eller flere medlemmer oppnevnt av departementet. Har kommunen eller fylkeskommunen parlamentarisk styringsform, representeres denne i stedet av ordfører eller fylkesordfører samt kommunerådets eller fylkerådets leder.
- 0 Endret ved lover 10 jan 1997 nr. 8 (ikr. 1 mars 1997), 29 jan 1999 nr. 5 (ikr. 1 jan 2000 iflg. res. 22 okt 1999 nr. 1097).

§ 57. Utbetalinger etter vedtak om betalingsinnstilling.

1. Så lenge betalingsinnstillingen er i kraft, skal ingen utbetalinger foretas uten etter godkjenning av eller fullmakt fra tilsynsnemnda. Følgende krav skal fortrinnsvis dekkes:
 - a. Utgifter som er nødvendig for at kommunen og fylkeskommunen skal oppfylle forpliktelser den er pålagt ved lov overfor enkeltpersoner.
 - b. Krav på lønn, pensjon og annen godtgjøring til kommunens eller fylkeskommunens ansatte eller til folkevalgte i heltidsverv, bidrag som påhviler kommunen eller fylkeskommunen til lønn til andre ansatte, samt de fordringer som er nevnt i lov om fordringshavernes dekningsrett §§ 9-3 og 9-4.
 - c. Utgifter som må dekkes for å unngå fare for betydelig økonomisk tap eller vesentlige skadevirkninger.Renter, inkasso- og saksomkostninger har samme rett som hovedfordringen.
2. Tilsynsnemnda avgjør i hvilken rekkefølge det skal foretas utbetalinger på de fordringer som er nevnt i bokstav a til c, og til dekning av andre fordringer dersom det er midler til det.

§ 58. Utarbeiding av revidert årsbudsjett og økonomiplan.

1. Etter at kommunestyret eller fylkestinget har uttalt seg, vedtar tilsynsnemnda ny økonomiplan og nytt årsbudsjett for kommunen eller fylkeskommunen.
2. Økonomiplanen og årsbudsjettet oversendes departementet til godkjenning. Departementet kan foreta endringer i økonomiplanen og årsbudsjettet hvis dette anses nødvendig av hensyn til kommunens eller fylkeskommunens framtidige økonomi.
3. Betalingsinnstillingen opphører og tilsynsnemnda oppløses når departementet har godkjent økonomiplanen og årsbudsjettet.
4. Departementet skal godkjenne endringer i økonomiplanen i inneværende år og vedtak om økonomiplan samt endringer i denne for de tre neste følgende år. I samme tidsrom kan departementet også foreta endringer i økonomiplanen og årsbudsjettet når dette anses nødvendig av hensyn til kommunens eller fylkeskommunens framtidige økonomi.

VEILEDER TIL GARANTI- OG FINANSFORSKRIFTEN

Kommunal- og moderniseringsdepartementets forklaringer til
forskrift 18. november 2019 nr. 1520 om garantier og finans- og gjeldsforvaltning i
kommuner og fylkeskommuner

H-2464

Mai 2020

Om veilederen

Denne veilederen inneholder Kommunal- og moderniseringsdepartementet forklaringer til de enkelte bestemmelsene i «[garanti- og finansforskriften](#)» (forskrift 18. november 2019 nr. 1520 om garantier og finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner). Forskriften utfyller bestemmelsene i kommuneloven [§ 14-19 om garantier](#) og [§ 14-13 om finans- og gjeldsforvaltning](#), og gjelder fra og med 1. januar 2020. Forskriften erstatter forskrift 2. februar 2001 nr. 144 om kommunale og fylkeskommunale garantier og forskrift 9. juni 2009 nr. 635 om kommuners og fylkeskommuners finans- og gjeldsforvaltning.

Kommuneloven inneholder flere sentrale bestemmelser om garantier og om finans- og gjeldsforvaltning. Lovens bestemmelser er i liten grad gjentatt i den nye forskriften. Loven og forskriften må derfor lese i sammenheng. For nærmere veiledning om lovens bestemmelser viser vi til lovens forarbeider, det vil si: kommunelovutvalgets utredning [NOU 2016: 4 Ny kommunelov punkt 19.9 og 19.10](#), Kommunal- og moderniseringsdepartementets lovforslag til Stortinget [Prop. 46 L \(2017–2018\) Lov om kommuner og fylkeskommuner \(kommuneloven\) punkt 20.7 og 20.8](#) og Kommunal- og forvaltningskomiteens innstilling til Stortinget i plenum [Innst. 369 L \(2017–2018\)](#).

Bakgrunn

Stortinget vedtok i juni 2018 ny lov om kommuner og fylkeskommuner. Når denne veilederen henviser til kommuneloven, er det denne nye loven av 22. juni 2018 nr. 83 (kommuneloven 2018) det vises til. Lovens bestemmelser om økonomi og selvkost trådte i kraft 1. januar 2020.

Den nye loven avløser lov 25. september 1992 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven 1992).

Innholdsfortegnelse

Kapittel 1. Garantier	4
Til § 1 Saklig virkeområde	4
Til § 2 Krav til innholdet i vedtak om garantier	5
Til § 3 Begrensninger i garantiers varighet	8
Til § 4 Kommunale garantier for små beløp	9
Til § 5 Fylkeskommunale garantier for små beløp	10
Kapittel 2. Finans- og gjeldsforvaltning	11
Til § 6 Krav til innholdet i finansreglementet	11
Til § 7 Krav om kvalitetssikring av finansreglementet og rutinene	15
Til § 8 Krav til innholdet i kommunedirektørens rapporter	17
Kapittel 3. Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser	19
Til § 9 Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser	19

Kapittel 1. Garantier

Forskriften kapittel 1 utfyller kommunelovens bestemmelser om garantier i § 14-19 og gir regler om innholdet i vedtak om garantier, garantiers varighet og beløpsgrensene for hvilke garantier som er unntatt fra lovens krav om godkjenning.

Til § 1 Saklig virkeområde

Kommuneloven § 14-19 og denne forskriften gjelder kun for kausjoner eller annen økonomisk garanti som kommuner eller fylkeskommuner stiller for virksomhet som drives av andre enn kommunen eller fylkeskommunen selv, det vil si andre rettssubjekter enn kommunen eller fylkeskommunen. Garantier som kommuner og fylkeskommuner avgir for egen ytelse, de såkalte egengarantiene, omfattes ikke.

Med kausjon menes at kommunen eller fylkeskommunen står inne for en annen persons forpliktelser overfor tredjemann, typisk et lån (tredjemannsgarantier). Kommuneloven § 14-19 åpner for at slike garantier kan gis enten som simpel kausjon eller selvskyldnerkausjon.

Med annen økonomisk garanti siktes det til selvstendige garantier. Det vil her si garantier som ikke er knyttet til en tredjepersons fordring, men hvor kommunen eller fylkeskommunen forplikter seg til å yte et visst beløp til en annen part dersom visse framtidige hendelser inntreffer. En selvstendig garanti vil for eksempel kunne være en plikt for kommunen til å dekke et underskudd eller deler av utgiftene i et prosjekt, hvor plikten er betinget av at nærmere bestemte betingelser har inntruffet. Garantien kan gjelde andres driftsutgifter, men også utgifter til en investering som foretas av andre.

Til § 2 Krav til innholdet i vedtak om garantier

Bestemmelsene i § 2 fastsetter flere krav til hva et vedtak om å stille garanti, alltid skal inneholde. Dette skal bidra til at kommunens eller fylkeskommunens garantiansvar klargjøres.

Kravene gjelder for alle garantivedtak, også vedtak om garantier for små beløp, det vil si garantier som er under beløpsgrensene i §§ 4 og 5.

Før det treffes vedtak, må kommunen eller fylkeskommunen gjøre en vurdering av om garantien går klar av forbudet mot å stille garantier som innebærer en vesentlig økonomisk risiko og forbudet mot å stille garantier for næringsvirksomhet, jf. kommuneloven § 14-19 første ledd. Før det treffes vedtak må kommunen eller fylkeskommunen også gjøre en vurdering om av garantien er forenlig med reglene om offentlig støtte.

Hvem garantien er stilt for

Et garantivedtak skal alltid angi hvem garantien er stilt for, jf. bestemmelsen i § 2 *første ledd bokstav a*. Dette innebærer at det skal angis hvem (hvilket rettssubjekt) kommunen eller fylkeskommunen støtter ved å stille garantien.

Dersom det stilles en selvstendig garanti, må det framgå hvem som får en betinget fordring på kommunen eller fylkeskommunen.

Dersom det stilles en kausjon, må det framgå hvem som er debitor i hovedforholdet (det underliggende forholdet som det kausjonerer for). Ved kausjoner er det ikke krav om å angi hvem som er kreditor for fordringen som kommunen eller fylkeskommunen garanterer for.

Garantiformålet

Et garantivedtak skal alltid angi hvilket formål garantien gjelder, jf. *bokstav b*. Dette innebærer at det skal angis hva garantien knytter seg til, for eksempel om garantien knytter seg til driftsutgifter eller investeringsutgifter, og i så fall hvilken investering som skal foretas og hvilket låneopptak det kausjonerer for.

Garantiens form

Et garantivedtak skal alltid angi hvilken type garanti som stilles, jf. *bokstav c*. Dette innebærer at det må angis om garantien er en kausjon eller selvstendig garanti.

For kausjoner må det oppgis om det er simpel kausjon eller selvskyldnerkausjon, eller annen form for kausjon.

Garantiens maksimalbeløp

Et garantivedtak skal alltid angi hva som er det maksimale beløpet som kommunen eller fylkeskommunen garanterer for, jf. *bokstav d*. Dette vil være det øvre garantiansvaret kommunen eller fylkeskommunen tar på seg inklusive alle eventuelle tillegg, eksempelvis

tillegg for renter og omkostninger på lån som det kausjonerer for. Se også andre ledd som stiller nærmere krav til innholdet i garantivedtak hvor det stilles kausjoner.

Et garantivedtak skal alltid også angi hvordan garantiansvaret eventuelt reduseres i garantiperioden. Dette er typisk aktuelt når en kommune eller fylkeskommune stiller en kausjon for et lån. Det normale vil da være å presisere i garantivedtaket at kommunens eller fylkeskommunens garantiansvar reduseres i takt med den faktiske nedbetalingen av lånet.

Garantiens start- og sluttidspunkt

Et garantivedtak skal alltid angi hvilket tidspunkt garantien gjelder fra og når den opphører, jf. *bokstav e*. Dette innebærer at det må angis når garantiansvaret starter å løpe og hvilket tidspunkt garantiansvaret faller bort.

Garantiens varighet kan ikke være lengre enn det som følger av § 3.

Hvis varigheten til en kausjon skal strekke seg utover tidspunktet for når fordringen mot hoveddebitor forfaller, må denne forlengelsen også komme fram av vedtaket.

Dersom varigheten til en garanti skal forlenges utover det som er angitt i garantivedtaket, må det treffes et nytt vedtak. I enkelte tilfeller kan det likevel være hensiktsmessig at det i garantivedtaket slås fast at garantitiden kan forlenges forutsatt at visse hendelser inntreffer. Slike forlengelser, og forutsetningen for dem, må komme fram av vedtaket. Det er viktig at forutsetningene er presist angitt slik at det ikke oppstår tvil om disse har inntrådt eller ikke. Hvis det åpnes for at garantitiden kan forlenges, må det også oppgis hva som er sluttidspunktet for garantiansvaret med eventuell forlengelse. Eksempelvis er dette aktuelt ved bompengeprosjekter hvor bompengeselskapet etter avtale med Vegdirektoratet kan forlenge innkrevingsperioden, og hvor nedbetalingsperioden for bompengeselskapets lån forlenges tilsvarende.

Krav om statlig godkjenning

Et garantivedtak skal alltid angi om garantivedtaket må godkjennes, jf. *bokstav f*.

For garantier som er høyere enn beløpsgrensene angitt i §§ 4 eller 5 må det angis at garantivedtaket er gjenstand for godkjenning etter kommuneloven § 14-19 første ledd, og at garantien ikke er gyldig uten at vedtaket er godkjent av departementet (for kommunale garantier: fylkesmannen).

For garantier som er lavere enn beløpsgrensene angitt i §§ 4 eller 5 må det angis at garantivedtaket er unntatt fra kravet i kommuneloven § 14-19 første ledd om godkjenning. For slike garantier, se også § 2 femte ledd.

Hovedforholdet (kausjoner for lån)

Hvis garantien er en kausjon for et låneopptak, skal garantivedtaket alltid, i tillegg til å angi maksimalbeløpet etter § 2 første ledd bokstav c, også angi lånets hovedstol, jf. § 2 *andre ledd*.

Dersom det i tillegg garanteres for renter og omkostninger utover hovedstolen, må også størrelsen på tillegget angis i vedtaket.

Forbehold

Et garantivedtak skal alltid angi eventuelle forbehold som har betydning for kommunens eller fylkeskommunens garantiansvar, jf. § 3 *tredje ledd*. Dette vil typisk være å angi eventuelle betingelser som kommunen eller fylkeskommunen stiller og som må være oppfylt før kommunens eller fylkeskommunens garantiansvar inntreffer, samt å angi hvem betingelsene retter seg mot.

Som regel må en kausjon i praksis være forbeholdsfri overfor långiver, slik at det ikke er tvil om at kreditor får en ubetinget sikkerhet for sin fordring gjennom kommunens eller fylkeskommunens garanti.

Dekningsrettigheter

Et garantivedtak skal alltid angi eventuelle rettigheter som kommunen eller fylkeskommunen skal ha for å kunne dekke utgiftene ved en potensiell innfrielse av garantien, jf. § 3 *fjerde ledd*. Dette vil kunne være å angi eventuelle rettigheter til pant i eiendom eller andre eiendeler, eksempelvis innkreivingsretten til bompenger, eller annen form for sikkerhet som kommunen eller fylkeskommunen skal ha i forbindelse med garantistillelsen.

Opplysning om ugyldighet ved "ond tro" (garantier for små beløp)

Hvis garantien er lavere enn beløpsgrensene angitt i §§ 4 eller 5, må garantivedtaket alltid angi at garantitilsagnet ikke er gyldig hvis mottakeren av garantien (garantikreditor, ved låneopptak: långiveren) forsto eller burde ha forstått at garantien er i strid med kommuneloven § 14-19 første ledd første punktum, jf. forskriften § 2 *femte ledd*.

Til § 3 Begrensninger i garantiers varighet

En garanti kan ikke ha en lengre varighet enn det som følger av bestemmelsene i § 3. Dette gjelder også ved eventuell forlengelse av varigheten til en eksisterende garanti.

Garantier for investeringer

En garanti som gjelder finansieringen av en investering, kan ikke ha en varighet som er lengre enn investeringens levetid, jf. § 3 *første ledd første punktum*. Eksempelvis kan en kausjon for et låneopptak som finansierer en investering ikke ha en varighet på lengre enn 20 år hvis investeringens levetid må regnes som 20 år.

Den samme begrensningen gjelder både for kausjoner og for annen økonomisk garanti.

En garanti kan imidlertid aldri ha en varighet utover 40 år. Dette gjelder selv om investeringens levetid er lengre enn 40 år.

Begrepet investering må som utgangspunkt forstås som anleggsmidler, normalt varige driftsmidler, i tråd med kommunal regnskapsterminologi.

Garantier for andre formål

En garanti som gjelder et annet formål enn investeringer, kan ikke ha en varighet som er lengre enn fem år, jf. § 3 *andre ledd*. Slike garantier kan typisk være garantier til driftsformål.

Den samme begrensningen gjelder både for kausjoner, herunder kausjoner for likviditetslån o.l., og for annen økonomisk garanti.

Varighet utover hovedforfall (kausjoner)

En kausjon ikke kan strekke seg utover to år fra det tidspunktet som kreditors fordring mot hoveddebitor forfaller, jf. § 3 *tredje ledd*.

Varighetsbegrensningene i § 3 første og andre ledd gjelder også hvis kausjonens varighet skal gå utover forfallstidspunktet for fordringen. Begrensningene i første og andre ledd vil således være inkludert en eventuell garantiperiode utover fordringens forfall. Det vil si at med en kausjon som skal gjelde for inntil to år utover hovedforfall, vil maksimal varighet fortsatt være investeringens levetid og uansett ikke lengre enn 40 år (38 + 2), og fem år (3 + 2) for garantier til andre formål.

Til § 4 Kommunale garantier for små beløp

Kommuneloven § 14-19 andre ledd første punktum fastsetter at garantier for små beløp er unntatt fra kravet om godkjenning i kommuneloven § 14-19 første ledd. Kommunale garantier for små beløp er dermed ikke gjenstand for godkjenning, jf. forskriften § 4 *første ledd*, og skal heller ikke sendes fylkesmannen for godkjenning.

Bestemmelsene i forskriften § 4 *andre ledd* fastsetter grensene for hva som regnes som små beløp for kommunene, avhengig av innbyggertallet i kommunen.

For kommuner som har 3 000 eller færre innbyggere, er beløpsgrensen på 800 000 kroner, jf. *bokstav a*. Dette innebærer at det bare er garantier som er høyere enn 800 000 kroner (fra og med 800 001 kroner) som skal sendes til fylkesmannen for godkjenning.

For kommuner som har flere enn 3 000, men ikke flere enn 10 000 innbyggere, er beløpsgrensen på 2 000 000 kroner, jf. *bokstav b*. Dette innebærer at det bare er garantier som er høyere enn 2 000 000 kroner som skal sendes til fylkesmannen for godkjenning.

For kommuner som har flere enn 10 000, men ikke flere enn 30 000 innbyggere, er beløpsgrensen på 4 000 000 kroner, jf. *bokstav c*. Dette innebærer at det bare er garantier som er høyere enn 4 000 000 kroner som skal sendes til fylkesmannen for godkjenning.

For kommuner som har flere enn 30 000, men ikke flere enn 100 000 innbyggere, er beløpsgrensen på 7 000 000 kroner, jf. *bokstav d*. Dette innebærer at det bare er garantier som er høyere enn 7 000 000 kroner som skal sendes til fylkesmannen for godkjenning.

For kommuner som har flere enn 100 000 innbyggere, er beløpsgrensen på 10 000 000 kroner, jf. *bokstav e*. Dette innebærer at det bare er garantier som er høyere enn 10 000 000 kroner som skal sendes til fylkesmannen for godkjenning.

Dersom det stilles flere små garantier til samme formål med sikte på å komme under beløpsgrensen, må garantiene regnes som én. Garantiene vil da være underlagt kravet om godkjenning hvis garantiene samlet overstiger beløpsgrensen.

Det er innbyggertallet i kommunen per 1. januar i året forut for det året som garantivedtaket ble truffet som avgjør hvilken beløpsgrense som gjelder for kommunen, jf. § 4 *tredje ledd*. For eksempel betyr dette at for et garantivedtak som treffes i 2020, gjelder innbyggertallet per 1. januar 2019.

Til § 5 Fylkeskommunale garantier for små beløp

Kommuneloven § 14-19 andre ledd første punktum fastsetter at garantier for små beløp er unntatt fra kravet om godkjenning i kommuneloven § 14-19 første ledd. Fylkeskommunale garantier for små beløp er dermed ikke gjenstand for godkjenning, jf. forskriften § 5, og skal heller ikke sendes departementet for godkjenning.

Bestemmelsen fastsetter grensen for hva som regnes som små beløp for fylkeskommunene. For fylkeskommunene er beløpsgrensen på 10 000 000 kroner, uavhengig av innbyggertallet i fylkeskommunen. Dette innebærer at det bare er garantier som er høyere enn 10 000 000 kroner som skal sendes til departementet for godkjenning.

Dersom det stilles flere små garantier til samme formål med sikte på å komme under beløpsgrensen, må garantiene regnes som én. Garantiene vil da være underlagt kravet om godkjenning hvis garantiene samlet overstiger beløpsgrensen.

Kapittel 2. Finans- og gjeldsforvaltning

Forskriften kapittel 2 utfyller kommunelovens bestemmelser om finans- og gjeldsforvaltning i § 14-13 og gir regler om innholdet i kommunenes og fylkeskommunenes finansreglement, kvalitetssikring av finansreglementet og rutineene for finans- og gjeldsforvaltningen, og regler om innholdet i kommunedirektørens rapportering til kommunestyret eller fylkestinget.

Til § 6 Krav til innholdet i finansreglementet

Bestemmelsene i § 6 fastsetter flere krav til hva kommunens eller fylkeskommunens finansreglement etter kommuneloven § 14-2 bokstav e) alltid skal inneholde.

Generelle krav til finansreglementets innhold

Bestemmelsen i *første ledd* stiller et generelt krav om at finansreglementet skal inneholde regler om hvordan finansielle midler og forpliktelser (gjeld) skal forvaltes slik at kravene til finans- og gjeldsforvaltningen i kommuneloven oppfylles. Kommuneloven § 14-13 første ledd første punktum krever at finansreglementet skal hindre at det tas vesentlig finansiell risiko i strid med kommuneloven § 14-1 tredje ledd. Herunder må finansreglementet sikre at løpende betalingsforpliktelser innfris ved forfall.

Finansreglementet må således inneholde kommunestyrets eller fylkestingets regler for hvordan kommunens eller fylkeskommunens (ledige) midler/likviditet skal plasseres i finansmarkedet, hvordan gjeldsporteføljen skal settes sammen, bruk av finansielle instrumenter til styring av renterisiko, og så videre, innenfor rammene av lov og forskrift.

Bestemmelsene som kommunestyret eller fylkestinget har fastsatt i finansreglementet vil være bindende for hvordan kommunedirektøren (eller den som har fått delegert myndighet) skal utøve finans- og gjeldsforvaltningen.

Finansreglementet bør ha en langsiktig tidshorisont og være robust mot svingninger i finansmarkedet. Hvis det er nødvendig på grunn av økt finansiell risiko, for eksempel ved vesentlige markedssvingninger, eller for å sikre at betalingsforpliktelsene kan innfris, må kommunestyret eller fylkestinget selv endre reglementet, jf. kommuneloven § 14-13 andre ledd.

Avgrensning av finansreglementets virkeområde

Begrepet finansielle midler omfatter ikke investeringer i selskaper der kommunens eller fylkeskommunenes eierskap har et bredere samfunnsmessig formål eller hvor kommunen eller fylkeskommunen har skilt ut virksomhet i selskaper. Det vil si at det ikke er krav om at finansreglementet skal inneholde regler for slike engasjementer og forvaltningen av eierskapet til slike aksjer og andeler. Dette må ses i sammenheng med at det i forarbeidene til kommuneloven er presisert at reglene om vesentlig finansiell risiko i § 14-1 tredje ledd ikke gjelder for forvaltningen av finansielle eiendeler hvor kommunens eller fylkeskommunens eierskap har en næringspolitisk eller samfunnsmessig begrunnelse (investeringer av "ikke-finansiell" karakter). Eksempler på dette kan være aksjer i et

kraftselskap eller et kollektivselskap, eller utlån med sosialt formål, jf. Prop. 46 L (2017-2018) merknadene s. 380.

Finansreglementet skal heller ikke regulere forvaltningen av kommunenes og fylkeskommunenes pensjonsmidler.

Kort om finansiell risiko

Med finansiell risiko siktes det til usikkerhet om den framtidige verdien av plasseringen eller forpliktelsen i forhold til verdien på plasseringstidspunktet eller tidspunktet for avtaleinngåelse. Det eksisterer ulike typer av finansiell risiko, som markedsrisiko, kredittrisiko og likviditetsrisiko. Markedsrisiko er en samlebetegnelse for risikoen for tap eller økte kostnader som følge av endringer i markedspriser som renter, valutakurser og aksjekurser, og omfatter rente-, valutarisiko og prisrisiko. Kredittrisiko er risikoen for at motparten ikke oppfyller sine forpliktelser. Likviditetsrisiko er faren for at plasseringer ikke kan gjøres disponible for kommunen eller fylkeskommunen på kort tid, uten at det oppstår vesentlige prisfall på plasseringene i forbindelse med realisasjon. Den finansielle risikoen som ligger i et verdipapir, vil som regel bestå av flere av disse ulike typene av risiko.

Refinansieringsrisiko, det vil si risikoen for at kommunen eller fylkeskommunen ikke klarer å refinansiere lån som forfaller, er en underkategori av likviditetsrisiko. Dersom kommunen eller fylkeskommunen ikke klarer å skaffe et nytt lån for refinansiering av et eksisterende lån, og ikke har likviditet eller tilstrekkelige trekkrettigheter tilgjengelig til å innfri forfallet på det eksisterende lånet, vil det påløpe et betalingsmislighold. På kort sikt vil det medføre økte utgifter i form av morarenter. Dersom likviditeten ikke skaffes til veie, vil en konsekvens kunne være førtidig realisering av eiendeler for å dekke hovedstolen.

Nærmere krav til finansreglementets innhold

Bestemmelsen i *andre ledd* stiller nærmere krav til innholdet i finansreglementet og retter seg mot hvordan forvaltningen skal utøves. Den enkelte kommune og fylkeskommune må vurdere om det er hensiktsmessig eller nødvendig å supplere finansreglementet med bestemmelser i tillegg til det som forskriften krever.

Formålet med forvaltningen

Kommunestyret og fylkestinget skal beskrive formålet med forvaltningen i finansreglementet, jf. *andre ledd bokstav a*. Det vil si at finansreglementet må angi hva som skal være kommunens eller fylkeskommunens målsettinger for finans- og gjeldsforvaltningen.

Formålsbeskrivelsen kan for eksempel omfatte regler for:

- valget mellom lavere eller høyere risiko og avkastning i forvaltningen (innenfor lovens rammer om at en ikke kan ta på seg vesentlig finansiell risiko)
- valget mellom faste eller flytende renter på innlån

- valget mellom ulike lånekilder med ulik løpetid (sertifikatlån, obligasjonslån, banklån osv.)
- bruken av finansielle instrumenter som bidrar til å øke forvaltningens kompleksitet.

Forvaltning med lav risiko og høy likviditet

Finansreglementet skal definere hvilke midler som skal forvaltes (kortsiktig) med lav risiko og høy likviditet, jf. *bokstav b*. Kommunen og fylkeskommunen må selv, ut fra egen økonomisk situasjon, forestående forpliktelser og forfallstidspunktet for disse, vurdere nærmere hvilke midler dette skal være. Vurderingen må gjøres innenfor rammen av kommuneloven § 14-1 tredje ledd og § 14-13 første ledd.

Forvaltning med lang tidshorisont

Finansreglementet skal definere hvilke midler som eventuelt skal regnes for å være langsiktige finansielle midler og som skal forvaltes med en lang tidshorisont, jf. *bokstav c*. Kommunen og fylkeskommunen må selv, ut fra egen økonomisk situasjon, forestående forpliktelser og forfallstidspunktet for disse, vurdere nærmere hvilke midler dette skal være. Vurderingen må gjøres innenfor rammen av kommuneloven § 14-1 tredje ledd og § 14-13 første ledd.

Avkastningsmål, rammer og begrensninger for forvaltningen

Avkastningsmål for forvaltningen av midler

Finansreglementet skal angi hvilke avkastningsmål som skal ligge til grunn for forvaltningen av henholdsvis kortsiktige midler (midler som nevnt i bokstav b) og langsiktige midler (midler som nevnt i bokstav c). jf. *bokstav d*.

Det kan ikke fastsettes avkastningsmål som medfører en forvaltning i strid med kommuneloven § 14-1 tredje ledd om at det ikke kan tas vesentlig finansiell risiko. Kommunestyret og fylkestinget må selv fastsette hvilke avkastningsmål som finansforvaltningen skal innrette seg mot, innenfor lovens rammer.

Kommuneloven krever ikke at det skal søkes høyest mulig avkastning. Kommuner og fylkeskommuner kan fritt avgjøre at hele forvaltningsporteføljen, herunder den likviditeten som ikke vil bli brukt på kortere sikt, skal forvaltes med lav finansiell risiko, med sikte på en mer nøktern, men stabil avkastning.

Rammer og begrensninger forvaltningen av midler

Bokstav d innebærer for det andre at finansreglementet skal angi de rammene og begrensningene som skal gjelde for forvaltningen av henholdsvis kortsiktige midler (midler som nevnt i bokstav b) og langsiktige midler (midler som nevnt i bokstav c), jf. andre ledd *bokstav d*. Kommunestyret og fylkestinget må herunder angi hva som er tillatt risiko, krav til risikospredning og hva som er tillatte finansielle instrumenter, jf. *tredje ledd*, og på den måten regulere hvordan den finansielle risikoen som kommunen eller fylkeskommunen er utsatt for, skal håndteres.

Dette vil typisk være regler for hvordan midlene skal fordeles på ulike verdipapirer (eksempelvis aksjer, obligasjoner, sertifikater, bankinnskudd), debitorgrupper (eksempelvis ulike typer markeder/bransjer/selskaper av aksjeutstedere eller obligasjonsutstedere) eller begrensninger for hvor stor del av midlene som kan plasseres i ett enkelt verdipapir (eksempelvis en enkelt aksje eller en enkelt obligasjon).

Rammer og begrensninger forvaltningen av gjeld

Finansreglementet skal angi de rammene og begrensningene som skal gjelde for forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens gjeld, jf. andre ledd *bokstav e*. Kommunestyret og fylkestinget må herunder angi hva som er tillatt risiko, krav til risikospredning og hva som er tillatte finansielle instrumenter, jf. *tredje ledd*, og på den måten angi hvordan den finansielle risikoen som kommunen eller fylkeskommunen er utsatt for på gjeldssiden, skal håndteres. Dette vil typisk være regler for hvilke typer lån som skal tas opp og hvilken løpetid lånene skal ha, hvordan kommunen eller fylkeskommunen skal forholde seg til markedets forventninger om framtidig rentenivå, hvordan den skal tilpasse seg endringer i rentemarkedet, preferanser for valg mellom fast og flytende rente og mellom lån med ulik løpetid, valg av tidshorisont for eventuelle rentebindinger, rammer for refinansieringsbehov mv.

Også på gjeldssiden vil manglende risikospredning kunne medføre vesentlig finansiell risiko. Finansreglementets bestemmelser om gjeldsforvaltningen vil i første rekke rette seg mot kommunens og fylkeskommunens håndtering av rentesvingninger (renterisiko) og mulighet til å kunne dekke sine betalingsforpliktelser ved forfall (likviditets- og refinansieringsrisiko). Når det gjelder refinansieringsrisiko innebærer kommuneloven § 14-1 tredje ledd at kommuner og fylkeskommuner som har svak likviditet, i liten grad vil ha anledning til å benytte seg av kortsiktig lånefinansiering.

Tillatt risiko, krav til risikospredning og tillatte finansielle instrumenter

Når det fastsettes rammer og begrensninger for forvaltningen av midler og gjeld etter andre ledd bokstav d og e, skal det angis hva som er tillatt risiko, krav til risikospredning og hva som er tillatte finansielle instrumenter, jf. *tredje ledd*.

Kommunen og fylkeskommunen må utover dette selv vurdere hvilke andre typer rammer og begrensninger for forvaltningen som finansreglementet eventuelt må inneholde for oppfylle kravet i kommuneloven § 14-13 første ledd første punktum.

Kommunen eller fylkeskommunen kan ikke benytte andre finansielle instrumenter enn de som er angitt i finansreglementet. Hvis kommunen eller fylkeskommunen skal ha anledning til for eksempel å benytte bestemte typer derivater i sin finansforvaltning, ta opp lån i sertifikat- eller obligasjonsmarkedet osv., må det framgå av finansreglementet at slike finansielle instrumenter kan benyttes.

Dersom kommunen eller fylkeskommunen vurderer å foreta disposisjoner som ikke er forenlig med finansreglementet, må finansreglementet endres av kommunestyret eller fylkestinget før slike disposisjoner eventuelt gjennomføres.

Til § 7 Krav om kvalitetssikring av finansreglementet og rutinene for finans- og gjeldsforvaltningen

Kvalitetssikring av finansreglementet

Finansreglementet skal kvalitetssikres av en uavhengig instans, jf. *første ledd første punktum*.

Den uavhengige instansen må ha tilstrekkelig kunnskap om finans- og gjeldsforvaltning. Det vil si at instansen har faglig kompetanse på finansiell risiko og finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner. Kompetansen må dessuten svare til den kompleksiteten i forvaltningen som finansreglementet legger opp til.

Kravet om kvalitetssikring er et særskilt krav knyttet til administrasjonens utarbeidelse av finansreglementet før det legges fram av for politisk behandling. Kvalitetssikringen skal være utført og foreligge før kommunestyret og fylkestinget treffer vedtak om finansreglement, jf. *første ledd andre punktum*. Kravet kommer i tillegg til det generelle kravet i kommuneloven § 13-1 tredje ledd om at kommunedirektøren skal påse at saker som legges fram for folkevalgte organer er forsvarlig utredet. Kvalitetssikringen er en ekstra mekanisme som skal sikre at finansreglementet er i tråd med kravene i lov og forskrift.

Kravene om kvalitetssikring gjelder som hovedregel også hvis finansreglementet skal endres.

Kvalitetssikringens innhold

Kvalitetssikringen skal være en vurdering av om finansreglementet legger opp til en forvaltning hvor kommunen eller fylkeskommunen ikke tar på seg vesentlig finansiell risiko.

Nærmere bestemt følger det av *første ledd første punktum* at det skal vurderes om forvaltningen vil være i samsvar med kommuneloven § 14-1 tredje ledd (forbudet mot vesentlig finansiell risiko).

Det skal også vurderes om finansreglementet oppfyller kravene til finansreglementets innhold i kommuneloven § 14-13 første ledd og denne forskriften § 6.

Uavhengig instans

Kravet om uavhengig kvalitetssikring skal ivareta en rolledeling der den som er kvalitetssikrer er uavhengig av den som utarbeider reglementet og der den som utfører et revisjonsoppdrag heller ikke reviderer eget arbeid som kvalitetssikrer. Kravet skal også ivareta at kommunens eller fylkeskommunens interesser knyttet til finans- og gjeldsforvaltningen ikke svekkes til fordel for næringsdrivendes interesser.

Med uavhengig instans siktes det således til et fagmiljø, et selskap eller en person som står fritt fra den kommunale eller fylkeskommunale administrasjonen. Samtidig må den uavhengige instansen ikke ha egeninteresse i at finansreglement utformes på en spesiell

måte, for eksempel stå fritt fra de eller den som skal forvalte porteføljene hvis kommunen eller fylkeskommunen kjøper forvaltningstjenester fra andre og stå fritt fra selskaper som selger eller som har interesse i å selge finansielle produkter til kommunen eller fylkeskommunen.

En revisor er ikke nødvendigvis utelukket fra å være uavhengig kvalitetssikrer. En revisor kan være kvalitetssikrer så lenge revisoren ellers regnes som uavhengig etter forskriften § 7. Revisoren kan imidlertid være utelukket fra å ta på seg et slikt kvalitetssikringsoppdrag som følge av andre regler eller normer. Revisor kan bare ta på seg rollen som kvalitetssikrer så langt dette ikke virker negativt på revisors uavhengighet som revisor, jf. også forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 17 første ledd bokstav e om rådgivningstjenester.

I bestemmelsen ligger det at uavhengig instans som har kvalitetssikret reglementet, ikke kan benyttes som ekstern forvalter så lenge reglementet er gjeldende.

Kvalitetssikring av rutinene

Rutinene for finans- og gjeldsforvaltningen skal kvalitetssikres av en uavhengig instans, jf. *andre ledd*. Det siktes her til rutinene som må utarbeides med grunnlag i kommuneloven § 25-1.¹

Den uavhengige instansen må, på samme måte som ved kvalitetssikring av finansreglementet, ha tilstrekkelig faglig kompetanse på finansiell risiko og finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner.

Begrepet uavhengig instans skal forstås på samme måte som etter første ledd.

¹ Frem til kommuneloven § 25-1 trer i kraft, gjelder kommuneloven § 31-3.

Til § 8 Krav til innholdet i kommunedirektørens rapporter til kommunestyret og fylkestinget

Bestemmelsene i § 8 fastsetter flere krav til innholdet i rapporteringen fra kommunedirektøren til kommunestyret og fylkestinget etter kommuneloven § 14-13 tredje ledd.

Den enkelte kommune og fylkeskommune må ut fra egne behov selv utforme det nærmere innholdet i rapporteringen innenfor det som følger av § 8. Det kan også rapporteres på forhold utover det som framgår av § 8 når kommunen eller fylkeskommunen finner det nødvendig eller hensiktsmessig.

Kommuner og fylkeskommuner med en lite kompleks finansforvaltning kan utforme en enklere rapportering. En mer kompleks finansforvaltning stiller krav til mer utførlig rapportering.

I tillegg til en årsrapport, skal kommunedirektøren rapportere minst to ganger i året, jf. kommuneloven § 14-13. Kommunestyret eller fylkestinget avgjør selv det nærmere tidspunktet for dette.

Beskrivelser og vurderinger. Eventuelle avvik.

Rapportene om finans- og gjeldsforvaltningen skal gi en beskrivelse og en vurdering av kommunens eller fylkeskommunens finansielle risiko og avkastning i den aktuelle perioden. Dette skal sammenholdes med de målene som er fastsatt i finansreglementet, og de rammene og begrensningene som finansreglementet trekker opp, jf. *første ledd første punktum*.

Rapportene skal også gi en beskrivelse og en vurdering av eventuelle vesentlige endringer i markedet og hva dette eventuelt betyr for kommunens eller fylkeskommunens finansielle risiko, jf. *andre punktum*.

Hvis det har oppstått avvik mellom kravene i finansreglementet og den faktiske forvaltningen, skal det opplyses om slike avvik i rapporten. Det skal også opplyses om hvordan avviket er håndtert, jf. *tredje punktum*. Hvis det avdekkes avvik, skal det iverksettes nødvendige tiltak, og hvis det er nødvendig for å unngå finansielle risiko, må finansreglementet endres, jf. kommuneloven § 14-13. Bestemmelsene skal ikke forstås som hjemmel for å gjøre unntak fra finansreglementet.

Nærmere opplysninger om finansielle midler og forpliktelser

Bestemmelsen i *andre ledd* stiller krav om at det skal gis nærmere opplysninger om kommunens eller fylkeskommunens finansielle midler og forpliktelser mv.

Finansielle midler

Rapportene skal vise hvordan de finansielle midlene er sammensatt. Rapportene skal også oppgi markedsverdien av midlene, både samlet markedsverdi og markedsverdien for hver gruppe av midler, jf. *andre ledd bokstav a*.

Forskriften regulerer ikke hvordan gruppeinndelingen skal være.

Det kan være formålstjenlig å rapportere på et nivå som tilsvarer detaljeringsnivået i finansreglementets krav til fordeling av finansielle midler.

Finansielle forpliktelser

Rapportene skal vise hvordan de finansielle forpliktelsene er sammensatt. Rapportene skal også oppgi verdien av forpliktelsene, både samlet verdi og verdien for hver gruppe av midler, jf. *bokstav b*.

Forskriften regulerer ikke hvordan gruppeinndelingen skal være.

Forskriften regulerer heller ikke om verdivurderingen skal være kostnadsbasert (pålydende verdi) eller markedsverdidbasert (hvilken innløsningsverdi gjelden har på det aktuelle tidspunkt), eller om den ene tilnærmingen skal supplere den andre.

Det kan være formålstjenlig å rapportere på et nivå som tilsvarer detaljeringsnivået i finansreglementets krav til fordeling av finansielle forpliktelser.

Løpetid og refinansiering

Rapportene skal opplyse om løpetiden til de finansielle forpliktelsene, jf. *bokstav c*.

I tillegg skal det opplyses om lån som forfaller og som må refinansieres i løpet av de neste tolv månedene (målt fra utgangen av perioden det rapporteres på). Sistnevnte må ses sammen med kravene om å rapportere på sammensetningen av gjeldsporteføljen og løpetiden på denne. Hensikten er at en eventuell refinansieringsrisiko skal synliggjøres i rapportene til kommunestyret eller fylkestinget.

I noen låneavtaler vil långiver kunne ha en rett (opsjon) til å kreve førtidig innfrielse av lånet. Dersom långiver har varslet at lånet skal betales tilbake i løpet av de neste tolv månedene, vil dette omfattes av rapporteringsplikten.

Renter

Rapportene skal opplyse hva som er de aktuelle markedsrenter og hvilke rentebetingelser kommunen eller fylkeskommunen har avtalt, jf. *bokstav d*. Bestemmelsen gjelder både for finansielle midler og finansielle forpliktelser.

Andre forhold

Rapporten skal også inneholde opplysninger om andre forhold som kommunen eller fylkeskommunen finner nødvendig eller hensiktsmessig.

Rapporten må inneholde opplysninger om forhold som kommunestyret eller fylkestinget har stilt krav om, jf. *bokstav e*.

Kapittel 3. Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser

Til § 9 Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser

Forskriften trådte i kraft og gjelder fra 1. januar 2020. Fra samme tidspunkt ble forskrift 2. februar 2001 nr. 144 om kommunale og fylkeskommunale garantier og forskrift 9. juni 2009 nr. 635 om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning opphevet, jf. *første ledd*.

Andre ledd presiserer en overgangsregel for garantivedtak som er truffet fram til og med 31.12.2019, men som ikke blir vurdert for godkjenning av departementet før 1.1.2020 eller senere. For slike garantier skal departementet behandle saken i tråd med reglene i kommuneloven av 1992 § 51 og tilhørende forskrift av 2.2.2001 nr. 144 (garantiforskriften). Dette innebærer for eksempel at det er garantiforskriftens krav til garantivedtakets innhold som gjelder.